

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Barbory Berkové v právní věci žalobce: **X. Y.**, zast. JUDr. Denísem Mitrovičem, advokátem se sídlem Mírové náměstí 274, Týniště nad Orlicí, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 2. 2018, č. j. 63 Az 20/2017 - 48,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 2. 2018, č. j. 63 Az 20/2017 - 48, **se ruší.**
- II.** Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 8. 2017, č. j. OAM-785/ZA-ZA11-ZA17-2016, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 21 858,75 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce JUDr. Denise Mitroviče, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou dne 21. 9. 2017 ke Krajskému soudu v Ostravě se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 8. 2017, č. j. OAM-785/ZA-ZA11-ZA17-2016, jímž žalovaný žalobci mezinárodní ochranu dle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] K žádosti o udělení mezinárodní ochrany, podané dne 10. 9. 2016, žalobce uvedl, že je turecké státní příslušnosti, kurdské národnosti a muslimského vyznání. Politicky nebyl ve vlasti aktivní, nicméně sympatizuje se Stranou kurdských pracujících (PKK). Před opuštěním vlasti žil ve vesnici X poblíž města Mardinu, kde se i narodil. Nemá žádné zdravotní problémy. Jako důvod opuštění vlasti uvedl vyvražďování Kurdů tureckým státem. V jeho vlasti byly vyhlášovány zákazy vycházení, za jejichž porušení hrozilo zastřelení. Viděl smrt svých známých a sousedů. On sám byl ve více než deseti případech napaden a mučen vojáky.

[3] Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce vyjádřil své sympatie k PKK, uvedl, že se účastnil některých jejích shromáždění pořádaných ve vesnici. Dále uvedl, že turecký stát zabíjí Kurdy, kteří se snaží prosazovat svá práva. Byl svědkem incidentu, kdy armáda rozehnala protivládní shromáždění střelbou do davu, přičemž zemřeli tři až čtyři lidé a další byli zraněni. Účastnil se několika obdobných akcí v okolních vesnicích, které byly vždy omezeny armádou a policií, nicméně ne vždy došlo ke střelbě. Na otázku, jak se v takových případech bránil, odpověděl, že jediný, kdo je bránil, byli členové PKK, kteří opětovali palbu, soudní ochrana nebyla možná. Svou osobní zkušenost s napadeními ze strany vojáků žalobce popsal tak, že se jednalo o více než deset útoků, k nimž došlo v období jednoho roku, k poslednímu asi měsíc před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přičemž tyto útoky měly vždy obdobný průběh. Když pásł dobytek, který patří jeho rodině, přišlo k němu pět místních ochránců vesnice a patnáct vojáků. Řekli, že spolupracuje s PKK, a začali se jej dotazovat na jejich úkryty. Když žalobce odpověděl, že nic neví, začali jej bít, někdy i pažbou zbraně do hlavy. Po bití mu zůstaly na těle jizvy. Po asi 15-20 minutách bití mu nasadili pouta a odvedli jej na místní stanici, kde jej vsadili do sklepa, lili mu na hlavu studenou vodu a stále jej nutili, aby prozradil úkryty členů PKK. Snažili se jej i uplatit, nicméně žalobce žádné informace neměl, proto nemohl nic prozradit. Po hodině mučení byl žalobce propuštěn. Dále uvedl, že podobný nátlak byl na něj i jeho rodinu vyvíjen neustále, jelikož jeho bratr byl bojovníkem PKK, než jej před asi 15 lety zabili vojáci. Dále žalobce uvedl, že absolvoval vojenskou službu v Istanbulu, po jejím vykonání se však vrátil zpět do rodné vesnice, jelikož tam měl rodinu, práci a prostředky k životu, o přestěhování v rámci Turecka proto neuvažoval. Dodal, že vzhledem ke vzrůstajícímu nebezpečí útoků výbušninami ve velkých městech již není bezpečno ani tam. Dále žalobce uvedl, že v posledním roce před jeho odjezdem z vlasti se tamní situace zhoršovala, byly vyhlášovány zákazy vycházení a přibývalo násilností.

[4] Vedle výpovědi žalobce vyšel žalovaný při posouzení žádosti z výňatků ze zprávy britského ministerstva vnitra – Turecko z února 2016, týkajících se základních informací o této zemi původu, poskytovatelů ochrany, vnitřního přesídlení a zacházení s osobami kurdského etnického původu, a z informace českého Ministerstva zahraničních věcí č. j. 118005/2016-LPTP, z listopadu 2016, přinášející stručné odpovědi na dotazy žalovaného ohledně bezpečnostní situace v Turecku, případných legislativních překážek vnitřního přesídlení, zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu a s jinými občany Turecka po návratu do vlasti, možností podat stížnost proti postupu policejních složek či jiných státních orgánů nebo opravné prostředky v rámci státní správy a soudnictví a případné diskriminace některých složek obyvatelstva na základě přijaté legislativy.

[5] Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že na straně žalobce nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce výslovně uvedl, že nikdy nebyl politicky či veřejně aktivní, a neshledal, že by byl ve vlasti pronásledován za uplatňování svých politických práv a svobod. Žalovaný dodal, že se žalobce sice označil za sympatizanta PKK, nicméně vyšlo najevo, že s touto organizací nemá nic společného, vyjma členství jeho bratra, který byl zabit před 15 lety.

[6] Žalovaný neshledal u žalobce ani naplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle žalovaného je patrné, že se žalobce stal ve vlasti obětí „*lokálního excesu tamní správy*“, nicméně z informací o zemi původu, kterými žalovaný disponuje, vyplývá, že ačkoliv je situace kurdské menšiny v Turecku problematická, nedosahuje intenzity pronásledování. S odkazem na zprávu britského ministerstva vnitra žalovaný uvedl, že do tureckého trestního zákoníku byla včleněna ustanovení, která mají zabránit trestným činům založeným na nenávisti a diskriminaci, a že pokud by se některý Kurd setkal s projevy nenávisti, měl by být schopen se jim vyhnout přesídlením v rámci Turecka. Žalovaný dodal, že „*lapses lokální samosprávy*“, který zažil žalobce, nepředstavuje pronásledování ve smyslu zákona

pokračování

o azylu a že s ohledem na skutečnost, že jde o mladého člověka, který již žil na jiných místech v Turecku, bylo na místě využít alternativy vnitřního přesídlení.

[7] Po té, co žalovaný dále vyloučil u žalobce existenci důvodů pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, přikročil ke zkoumání důvodů pro udělení doplňkové ochrany, přičemž kromě výpovědi žalobce v rámci pohovoru vyšel ze zprávy Amnesty International, Trest smrti – duben 2016, ze dne 3. května 2016, z již zmiňované zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky, č. j. 118005/2016-LP TP, z listopadu 2016 a britského ministerstva vnitra z února 2016, resp. z jejích výňatků, a ze zprávy Asylum Research Consultancy – Turecko, zpráva o zemi, z ledna 2017.

[8] Žalovaný dospěl k závěru, že žalobci nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. S odkazem na uváděnou zprávu Amnesty International žalovaný konstatoval, že turecká legislativa již nestanoví trest smrti. K otázce hrozby mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení žalovaný uvedl, že ponižující a pokořující charakter jednání, kterému byl žalobce vystaven, nepovažuje za natolik intenzivní, aby porušovalo čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalovaný dodal, že hrozba mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení je v případě žalobce pouze hypotetická, a ve skutečnosti k němu vůbec dojít nemusí, nebezpečí proto není reálné ani bezprostřední. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 – 44 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), žalovaný konstatoval, že žalobce nevyužil zákonné prostředky ochrany, které mu poskytuje turecký právní řád, a jeho přístup k „řešení“ útoků na jeho osobu ze strany místních vojáků byl zcela pasivní.

[9] Žalovaný dále uvedl, že žalobci nehrozí v případě návratu do vlasti ohrožení života, ani lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Ve východní části Turecka sice existuje zvýšené napětí a vojenská aktivita, nejedná se však o válečný stav ani o vnitřní ozbrojený konflikt. V případě obav o svůj život může žalobce využít alternativy vnitřního přesídlení. K okolnostem ohledně bojů mezi PKK a tureckými ozbrojenými složkami žalovaný s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 6 Azs 40/2004 – 61, konstatoval, že kriminální jednání a teroristické útoky, které se příslušné orgány v zemi původu žadatele snaží vyšetřovat a postihovat, přičemž se situace ohledně takových činů z dlouhodobého hlediska stabilizuje, nepředstavují důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Následně žalovaný dodal, že PKK je mimo jiné i Evropskou unií vnímána jako teroristická organizace.

[10] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji zamítl jako nedůvodnou.

[11] K námitce, podle níž žalovaný nedostatečně informoval žalobce o smyslu řízení, způsobu zjišťování důkazů a možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí, jakož i o tom, jakým způsobem lze prokázat požadované skutečnosti, soud uvedl, že žalobce potvrdil převzetí poučení o právech a povinnostech žadatele o udělení mezinárodní ochrany, současně byl žalobce poučen o povinnosti poskytovat nezbytnou součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace nezbytné pro zjištění stavu věci. Žalobce byl dotazován, zda chce předložit správnímu orgánu nějaké doklady, dokumenty či jiné materiály, na což však odpověděl záporně. O možnosti seznámit se s podklady byl žalobce dle správního spisu informován předvoláním doručeným dne 31. 1. 2017 do jeho vlastních rukou.

[12] Krajský soud nepřisvědčil ani námitce, podle níž žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav, jelikož dokumenty, které použil jako zdroj informací o zemi původu, byly zastaralé a neodrážely situaci kurdské menšiny po pokusu o převrat, který v Turecku proběhl v červenci

2016. Soud uvedl, že podkladové zprávy jsou přiměřeně aktuální datu vydání napadeného rozhodnutí, a zdůraznil, že kromě zprávy britského ministerstva vnitra z února 2016 se všechny vztahují k období po pokusu o převrat.

[13] Krajský soud vyjádřil souhlas se závěrem žalovaného, podle něhož byly incidenty žalobce s místními bezpečnostními složkami lokálním excesem, a uvedl, že shodným problémům čelí i ostatní obyvatelé dané oblasti. Kurdská menšina není v Turecku paušálně pronásledována, pronásledováni jsou pouze kurdští povstalci, kteří bojují proti tamní vládě se zbraní v ruce. Napjatá situace v regionu má za následek i excesy ozbrojených sil, které nerespektují zákaz bití, týrání a svévolného zatýkání. Soud dodal, že PKK, za jejíhož sympatizanta se žalobce označil, je podle veřejně dostupných zdrojů uznána OSN, NATO i Evropskou unií za teroristickou organizaci. Soud dále uzavřel, že nic nenasvědčuje tomu, že by byl žalobce ve vlasti pronásledován z důvodu své činnosti pro politickou stranu, a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, s nímž se ztotožnil.

[14] Dále se krajský soud ztotožnil rovněž se závěry žalovaného, podle nichž žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Soud v tomto ohledu v podstatě převzal argumentaci žalovaného a dodal, že existence zákonných prostředků a institucí, u nichž se může žalobce dovolávat ochrany ve své vlasti, plyne ze zmiňované zprávy britského ministerstva vnitra z února 2016 a ze zprávy Asylum Research Consultancy z ledna 2017.

[15] K otázce udělení humanitárního azylu soud uvedl, že ji žalovaný hodnotil v mezích svého správního uvážení, přičemž měl k tomu dostatek informací, s nimiž se dostatečně a náležitě vypořádal.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[16] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[17] Namítanou vadou správního řízení je dle stěžovatele skutečnost, že žalovaný neshromáždil objektivní důkazy prokazující aktuální situaci v zemi původu stěžovatele, jelikož provedl toliko formální „sadu důkazů“ jako v ostatních obdobných případech. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS, stěžovatel uvedl, že informace o zemi původu musí být mimo jiné aktuální. Této povinnosti žalovaný nedostál, neboť většina informací o zemi původu byla k datu vydání rozhodnutí více než rok stará, přitom z veřejně dostupných zdrojů bylo zjevné, že se situace v zemi po pokusu o převrat změnila.

[18] Krajskému soudu stěžovatel vytýká, že v rozporu se zákonem zamítl důkazní návrhy stěžovatele, respektive mu neumožnil důkazy označit, ani jej nepoučil o tom, že je musí označit. Současně soud k tvrzením stěžovatele neprovedl žádné důkazy, čímž porušil zásadu volného hodnocení důkazů tím, že důkazy hodnotil, aniž by je provedl.

[19] Dále stěžovatel namítá, že se soud dostatečně nezabýval jeho argumentací, podle níž správní orgán nezjistil dostatečně skutkový stav, mimo jiné tiskovými zprávami renomovaných zpravodajských agentur, z nichž je patrna situace kurdské menšiny v Turecku. Dokumenty, jež žalovaný použil jako zdroj informací o zemi původu, jsou vzhledem k překotně se měnící situaci v Turecku zastaralé, zejména neodrážejí situaci kurdské menšiny v Turecku v souvislosti s válkou

pokračování

v sousední Sýrii, do níž turecká armáda aktivně vstoupila právě za účelem potlačení tamního kurdského obyvatelstva, ani situaci po pokusu o státní převrat v Turecku. Kurdové jsou přitom jednou ze skupin obyvatelstva, které byly nařčeny z podílu na převratu a jsou z tohoto důvodu perzekuovány. Svou argumentaci stěžovatel podpořil odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, č. j. 10 Azs 310/2017 – 56, podle něhož *„právě tato událost [pokus o státní převrat v Turecku] byla významným milníkem, který radikálně změnil tamní vnitropolitickou situaci. Následující reakce státní moci a intenzivní opatření vůči domnělým pučistům, politickým oponentům a jiným osobám mohla za určitých okolností u některých zejména politicky aktivních osob vyvolat obavu z pronásledování. Žalovaný se nemůže bez dalšího spokojit s periodicky vydávanými zprávami, které nijak nepromítají události zásadního charakteru, nota bene pokud je obecně známo, že v Turecku došlo k pokusu o státní převrat, který má dramatický dopad na úroveň ochrany lidských práv. Při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu pro strach z pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů nelze rozhodovat výlučně na základě zpráv a informací, které tyto podstatné události vůbec nezohledňují“.*

[20] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadené rozhodnutí je ve vztahu k důvodům žádosti o mezinárodní ochranu tvrzeným stěžovatelem v průběhu správního řízení řádně odůvodněno, je přezkoumatelné, věcně správné a netrpí vadami, které mu stěžovatel vytýká. Dále žalovaný odkázal na spisový materiál a na své vyjádření k žalobě. Dodal, že se krajský soud zabýval celým spisem, žalobními námitkami a vším, co v řízení vyšlo najevo, jeho úvahy jsou jasné, srozumitelné a řádně odůvodněné. Své závěry podpořil odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 Azs 148/2015 – 59, a na prejudikaturu. Závěrem žalovaný navrhl, aby zdejší soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, eventuálně zamítl pro nedůvodnost.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[22] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[23] Stěžovatel v tomto případě namítá zásadní pochybení krajského soudu (zejména ve vztahu k nesprávnému či nedostatečnému zjištění skutkového stavu a nedostatečnému posouzení možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany), která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnosti je přijatelná.

[24] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[25] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že zákon o azylu transponuje, resp. měl již k datu rozhodnutí žalovaného transponovat, do českého právního řádu mj. směrnici 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepřacované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“), a směrnici 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepřacované znění), a proto je třeba při výkladu zákona o azylu respektovat zásadu jeho eurokonformního výkladu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, publ. pod č. 1713/2008 Sb. NSS), případně použít ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu přímo ustanovení příslušné směrnice tam, kde vnitrostátní transpozice v daném období absentovala či bohužel stále absentuje.

[26] Stěžovatel uplatňuje námitky vůči procesnímu postupu krajského soudu i žalovaného, včetně námitek nedostatečného zjištění skutkového stavu.

[27] K námitce, podle níž žalovaný nedostál své poučovací povinnosti, když stěžovatele dostatečně nepoučil o smyslu řízení a o možnosti označit důkazy, čímž mu znemožnil jejich označení, Nejvyšší správní soud konstatuje, že dle protokolu o pohovoru byl stěžovatel za asistence tlumočnicka do tureckého jazyka, o němž stěžovatel prohlásil, že mu rozumí, poučen o tom, že je v průběhu řízení povinen poskytovat žalovanému nezbytnou součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace nezbytné pro zjištění stavu věci, a v závěru pohovoru byl stěžovatel dotázán, zda chce na podporu svých tvrzení doložit nějaké doklady, důkazy či jiné materiály, na což stěžovatel odpověděl záporně. V průběhu pohovoru pouze zmínil, že má na těle jizvy od úderů zbraní, stěžovatel tedy dal najevo, že je tímto způsobem připraven doložit svá tvrzení ohledně toho, že byl ze strany vojáků opakovaně vystaven bití a dalšímu špatnému zacházení. Pokud by žalovaný zpochybňoval hodnověrnost těchto tvrzení, byl by povinen dle § 10 odst. 5 zákona o azylu [srov. též § 23c písm. d) téhož zákona] stěžovatele informovat o možnosti zajistit si lékařské vyšetření zaměřené na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy, žalovaný však azylový příběh stěžovatele po skutkové stránce nezpochybňoval.

[28] Námitka, podle níž se krajský soud dopustil předčasného hodnocení důkazů tím, že k tvrzením stěžovatele žádné důkazy neprovedl, postrádá logický základ. Stěžovatel navrhl

pokračování

v žalobě jako důkaz toliko správní spis žalovaného. Správní spis však není důkazem, jenž by měl být proveden v řízení před správním soudem, protože zachycuje dokazování, které bylo již provedeno ve správním řízení a není třeba ho v soudním řízení správním opakovat. Ze spisu krajského soudu je patrné, že krajský soud měl správní spis při svém rozhodování k dispozici, přičemž samotnou skutečnost, že hodnotil skutečnosti ze správního spisu vyplývající, nelze považovat za jakékoli jeho pochybení.

[29] Ostatní námitky stěžovatele jsou naopak důvodné.

[30] Z § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14 téhož zákona, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda cizinec nespĺňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.

[31] Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je podmínkou, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

[32] Již jen lakonické konstatování žalovaného, aprobované krajským soudem, že stěžovatel v zemi původu nevykonával žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl pronásledován, ignoruje skutečnost, že dle své (žalovaným nezpochybněné a v žalobou napadeném rozhodnutí rekapitulované) výpovědi se stěžovatel zúčastnil několika shromáždění na podporu PKK, přičemž byl svědkem toho, jak na těchto shromážděních příslušníci turecké armády střílejí do demonstrantů. Stěžovatel tedy přinejmenším v tomto rozsahu vykonával politická práva a svobody ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, resp. čl. 43 Listiny základních práv a svobod, k jehož provedení do podústavního práva dané ustanovení zákona slouží, konkrétně právo shromážděvací dle čl. 19 Listiny základních práv a svobod náležející do Hlavy II Oddílu druhého Listiny, nazvaného „*Politická práva*“ (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2007, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, publ. pod č. 1713/2008 Sb. NSS), a setkal se s násilnou reakcí tureckého režimu vůči těmto politickým shromážděním. Tyto nanejvýš relevantní skutečnosti ovšem žalovaný i krajský soud ve svých rozhodnutích zcela pominuli a z hlediska možného nároku na udělení ústavního azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu je nehodnotili.

[33] Ještě závažnější jsou ovšem nedostatky rozhodnutí žalovaného i krajského soudu ve vztahu k možnému nároku stěžovatele na udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 – 119, musí žadatel pro vznik nároku na azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu *kumulativně* splnit následující prvky definice uprchlíka: „(1) *Musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach (...); (3) jemu brozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování (...); (4) ochrana v zemi původu selbala (...); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů (...); a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).*“ První kritérium je splněno již jen přítomností stěžovatele na území České republiky, je však třeba se zaměřit na kritéria následující.

[34] Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud již několikrát judikoval, posouzení nároku na udělení azylu dle

§ 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, byť taková skutečnost je velmi významnou indicií přiměřené pravděpodobnosti pronásledování i v budoucnu. V každém případě je však zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112). Z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice vyplývá, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na „*předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy*“. V tomto smyslu je tudíž třeba zkoumat „*incidents*“ popsané stěžovatelem, jež proběhly v minulosti a jejichž hodnověrnost žalovaný nezpochybnil, s ohledem na to, zda indikují přiměřenou pravděpodobnost pronásledování stěžovatele z azylově relevantních důvodů v budoucnosti.

[35] Pronásledování je v § 2 odst. 4 zákona o azylu definováno jako „*závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování*“. Toto ustanovení musí být samozřejmě vykládáno v souladu s čl. 9 kvalifikační směrnice, který v odst. 1 stanoví podrobnější definici pronásledování jakožto jednání, které je:

- „a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchyliť, nebo*
- b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“*

[36] V čl. 9 odst. 2 pak kvalifikační směrnice poskytuje demonstrativní výčet jednání, která jsou za pronásledování považována, v první řadě, dle písm. a) tohoto ustanovení, se za takové jednání považuje „*použití fyzického nebo psychického násilí*“.

[37] Dle výpovědi stěžovatele rekapitulované žalovaným v žalobou napadeném rozhodnutí, jež hodnověrnost žalovaný žádným způsobem nezpochybnil, byl stěžovatel opakovaně zadržován příslušníky turecké armády společně s „*místními ochránci vesnic*“, přičemž byl bit, a to i pažbou zbraně do hlavy (o zraněních tím mu způsobených svědčí dle stěžovatele jizvy na jeho těle), následně na policejní stanici byl zavřen do sklepa, polévali mu hlavu studenou vodou, to vše za tím účelem, aby prozradil místa pobytu či úkrytu členů či bojovníků PKK. Není tedy vůbec žádných pochyb o tom, že stěžovatel byl opakovaně, dá se říci, že systematicky, vystavován té nejhorší formě špatného zacházení rozporného s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy mučení, které zcela jistě dosahuje intenzity pronásledování, resp. pro účely posuzování případného nároku na doplňkovou ochranu rovněž intenzity vážné újmy, a to ze strany tureckých ozbrojených složek, přičemž nic nenasvědčuje tomu, že by Tito vojáci nebyli pod efektivní kontrolou turecké vlády, resp. přímo státu jakožto původce pronásledování či vážné újmy. Závěry žalovaného a krajského soudu, podle nichž k naplnění intenzity pronásledování ani vážné újmy nedošlo, neboť se jednalo o „*lokální konflikt s místní autoritou*“, resp. „*lokální exces tamní správy*“, nebo dokonce „*lapsus lokální samosprávy a vojáků*“, vyznívají ve světle zmiňované výpovědi stěžovatele a již jen těch informací o zemi původu, které se nacházejí ve správním písmu (viz dále), zcela absurdně.

pokračování

[38] Vzhledem k tomu, že byl stěžovatel ve vlasti opakovaně terčem velmi hrubého fyzického i psychického násilí ze strany tamních ozbrojených složek ve formě mučení, lze uzavřít, že opakované závažné porušování jeho základních lidských práv v minulosti nepochybně dosáhlo intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 kvalifikační směrnice, resp. intenzity vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu a čl. 15 písm. b) kvalifikační směrnice.

[39] Jak již přitom bylo konstatováno, dle čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice je skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.

[40] Žádné závažné důvody, proč se domnívat, že není přiměřeně pravděpodobné, že by byl stěžovatel vystaven obdobně intenzivnímu pronásledování, resp. vážné újme při svém návratu do země původu a daného regionu, žalovaný ani krajský soud ve svých rozhodnutích neprezentovali, přesto bez jakéhokoli reálného podkladu vycházeli z toho, že stěžovatel nemůže mít odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu, ani neshledali skutečné nebezpečí, že utrpí vážnou újmu v případě návratu do země původu.

[41] Žalovaný i krajský soud postavili svou skrovnou argumentaci pouze na tom, že chování příslušníků turecké armády vůči stěžovateli je pouze jakýmsi lokálním excesem, nikoli výsledkem plošného pronásledování kurdské menšiny nebo přinejmenším osob kurdské národnosti, jež jsou, jako stěžovatel, považovány za sympatizanty PKK, ze strany tureckého režimu a jeho ozbrojených složek a že stěžovatel měl možnost domoci se ochrany před popsáním pronásledováním u tureckého státu v rámci prostředků, které mu poskytuje právní řád země původu a tamní instituce. Přitom ovšem žalovaný podle svého vlastního vyjádření v žalobou napadeném rozhodnutí vycházel v podstatě pouze ze zprávy britského ministerstva vnitra – Turecko z února 2016, ovšem ve skutečnosti ani celou tuto zprávu nenechal přeložit, ve správním spisu jsou založeny pouze překlady nesouvislých výňatků z této zprávy poskytující poměrně kusé informace o základních údajích o této zemi původu, poskytovatelích ochrany a o vnitřním přesídlení a právě o zacházení s osobami kurdského etnického původu. I tak se lze v uvedeném dokumentu dočíst mimo jiné následující: „*Osobám, které policisty obviňují ze špatného zacházení a chtějí na ně podat žalobu, jsou k dispozici příslušné postupy (...). Nicméně, stále jsou zde překážky bránící tomu, aby se spravedlnosti domohly oběti závažného porušování lidských práv ze strany policie, armády a úředníků státní správy, což vytváří stav popisovaný jako kultura beztrestnosti.*“

[42] Vedle uvedených výňatků ze zprávy britského ministerstva vnitra žalovaný dle svých slov čerpal již pouze z informace českého Ministerstva zahraničních věcí č. j. 118005/2016-LPTP, z listopadu 2016, přinášející stručné odpovědi na vybrané dotazy žalovaného. V odpovědi na otázku, jakou formou a u jaké instituce lze v současné době v Turecku podat stížnost proti postupu policejních složek či jiných orgánů státní moci, Ministerstvo zahraničí (konkrétně zastupitelský úřad v Ankaře) pouze uvedlo e-mailovou adresu úřadu premiéra (je ovšem obecně známou skutečností, že funkce předsedy vlády byla ústavní reformou navrženou autoritářským prezidentem Recepem Tayyipem Erdoğanem za účelem posílení jeho prezidentských pravomocí zrušena), který měl „*pod sebou ochranu lidských práv*“ a jemuž bylo možné vyplnit a odeslat příslušný on-line formulář. Zpráva dále lakonicky konstatuje, že v Turecku existuje šestičlenný Úřad ombudsmana, který řeší různé stížnosti obyvatelstva. Na otázku, jaká je ovšem dostupnost a efektivita uvedených „*prostředků ochrany*“, lze-li je tak nazvat, a to zvláště z pohledu stěžovatele jakožto pastevce kurdské národnosti z jihovýchodu Turecka (z tureckého Kurdistanu), který je tureckou armádou opakovaně mučen z toho důvodu, že je považován

za podporovatele PKK, neboť jeho bratr byl aktivním bojovníkem PKK a byl proto tureckou armádou zabit, nedává uvedený materiál Ministerstva zahraničních věcí žádnou odpověď.

[43] Vedle toho ovšem uvedený dokument v obecné rovině konstatuje zhoršující se bezpečnostní situaci právě na jihovýchodě země, odkud pochází stěžovatel, po přerušení turecko-kurdského mírového procesu v červenci 2015 s tím, že v oblasti probíhá v podstatě partyzánská válka PKK s tureckými ozbrojenými a bezpečnostními složkami. Turecké bezpečnostní složky provádějí na venkově dle potřeby rozsáhlé bezpečnostní operace i s podporou letectva, hodnověrnost výpovědi stěžovatele podporuje rovněž zmínka o tom, že v oblasti jsou v jednotlivých obcích dle potřeby vyhlášovány zákazy vycházení. Uvedený dokument si stručně všímá rovněž urychlení destrukce právního státu ze strany režimu prezidenta Erdoğanova po neúspěšném pokusu o státní převrat: *„Po pokusu o převrat docházelo a nadále dochází k významným čistkám ve státních i soukromých společnostech, ve školství, policii, armádě i soudnictví. Jedná se zhruba o 100 tisíc lidí, kteří jsou suspendováni, propuštěni, zadrženi v souvislosti s jejich prokázanými či domnělými vazbami na vládu označené (dle TR teroristické) organizace – hnutí F. Gulena. Je zřejmé, že se čistky dotkly dalších osob, které byly postiženy spíše z hlediska svého disentujícího názoru než na základě příslušnosti k té či jiné skupině. (...) zprostředkovaně (vč. rodinných příslušníků) se dopad odhaduje na více než 1 milion lidí. Dosud probíhají výslechy a šetření, která nebyla ukončena. Je tedy otázkou, nakolik je a bude v Turecku zachována vláda práva a nezávislá soudní moc.“*

[44] Pro hodnocení skutečného nebezpečí vážné újmy žalovaný dle svého rozhodnutí dále přihlížel ke zprávě Asylum Research Consultancy o Turecku (jedná se opět pouze o překlad vybraných částí, nikoliv celé zprávy), která ovšem již k situaci před pokusem o puč konstatovala, že dlouhodobé defekty v tureckém systému spravedlnosti zahrnují ohrožení nezávislosti soudů, schéma neefektivního vyšetřování zneužívání práv bezpečnostními silami a dalšími státními aktéry, nepřiměřeně dlouhé procesy a politicky motivovaná stíhání. Zpráva dále poměrně podrobně popisuje dramatické zhoršení stavu lidských práv v Turecku, včetně destrukce nezávislosti a funkčnosti turecké justice, mj. i vzhledem k propuštění a zatčení tisíců soudců, vyšetřovatelů atd. na všech úrovních justičního systému. Zpráva mj. cituje Zvláštního zpravodaje OSN pro mučení a další kruté, nelidské a ponižující zacházení, Nilse Melzera, podle jehož vyjádření po návštěvě Turecka v listopadu 2016 *„v důsledku současného propuštění tisíců soudců, vyšetřovatelů a dalších úředníků nemůže být počet stížností jednotlivců zpracován včasným způsobem“*.

[45] K postavení kurdské menšiny již před pokusem o puč uvedená zpráva cituje z informací o zemi původu zpracovaných zejména v roce 2015 dalšími nevládními organizacemi, jako jsou Human Rights Watch, Amnesty International nebo Freedom House, z nichž vyplývá vystupňování represí ze strany tureckých ozbrojených složek i útoků většinového obyvatelstva vůči kurdské menšině a jejímu majetku; mj. terčem těchto represí a útoků byli představitelé a majetek kurdské Lidové demokratické strany (HDP), kterou vládnoucí Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP) a nacionalistické strany obviňují z toho, že je politickým křídlem PKK. Přitom dle této zprávy míra perzekuce, kterou zažívají mj. kurdští představitelé, obecně sleduje vývoj ozbrojeného konfliktu mezi tureckým státem a povstalcí z PKK. V periodách příměří a vyjednávání budou kurdští představitelé méně pravděpodobně zakoušet obtěžování, zatýkání, věznění a špatné zacházení. Se zahájením „mírového procesu“ na počátku roku 2013 skončily operace bezpečnostních složek namířené proti kurdským představitelům, nicméně rozdmýchání ozbrojeného konfliktu v červenci 2015 přineslo novou vlnu těchto operací, včetně zatýkání a došlo rovněž k mnoha obviněním ze špatného zacházení ze strany bezpečnostních sil. Zpráva cituje informaci Asociace pro lidská práva, podle níž v prvních 9 měsících roku 2016 došlo celkově k 40 573 porušením lidských práv v kurdském regionu.

[46] Již ve světle těchto informací o zemi původu, z nichž dle svého tvrzení žalovaný vycházel, je zřejmé, že jeho závěry, které aproboval i krajský soud, o tom, že opakované mučení stěžovatele

pokračování

tureckými vojáky je třeba považovat za ojedinělý lokální exces, proti němuž se mohl stěžovatel domáhat ochrany vnitrostátními právními prostředky, nemohou obstát.

[47] Vedle toho ovšem žalovaný založil do správního spisu ještě další dvě informace o zemi původu, konkrétně výroční zprávy Human Rights Watch a Amnesty International z ledna, resp. února 2017, které vyznívají obdobně, ale zároveň ještě jednoznačněji než výše citované zdroje. Zpráva Human Rights Watch nad rámec již uvedeného výslovně zmiňuje, že v rámci vyhlášení výjimečného stavu po pokusu o převrat, spojeného rovněž s odklonem od řady ustanovení na ochranu lidských práv v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a s rozsáhlými čistkami a zatýkáním, došlo rovněž k tvrdému zásahu proti prokurdské opoziční straně, jejíž dva předáci a jiní členové, včetně zvolených starostů, byli zatčeni, stejně jako novináři a spisovatelé obviňovaní z vazeb na PKK. Zpráva dále konstatuje: „*Slábnoucí bezpečnostní opatření vůči porušování práv v detenci ve výjimečném stavu doprovázely četné zprávy o mučení a špatném zacházení v policejní vazbě, např. bití a svlékání zadržovaných, používání zdlouhavého mučení formou napjaté pozice, pobrušky znásilněním a rovněž vybrušky právním zástupcům a vměšování se do zdravotních problémů. Navzdory mnoha nepodloženým tvrzením, která se objevila ve vztahu k členům armády a policie zadržným ve spojitosti s převratem, se nejednalo o jediné skupiny, které po převratu bláhly špatné zacházení. V posledních letech kurdští zadrženi na jihovýchodě oznamovali podobná porušování práv.*“ (důraz doplněn)

[48] K ozbrojenému konfliktu na jihovýchodě Turecka, odkud pochází stěžovatel, zpráva poznamenává, že zhroucení příměří s PKK v roce 2015 a proces s uvězněným předákem PKK Abdullahem Öcalanem v roce 2016 spustily vlnu násilí, přičemž intenzivní bezpečnostní operace v roce 2016 vysídlily ze svých domovů až 400 000 obyvatel. Útoky bezpečnostních složek v Cizre si vyžádaly život a zranění neozbrojených obyvatel, včetně dětí a zničily domovy civilistů. Během těchto operací platil v Cizre a okolních městech zákaz vycházení, což bránilo v přístupu novinářům a ochráncům lidských práv. Rozsáhlé oblasti měst tureckého Kurdistánu byly zničeny. Podle navrhované právní úpravy jakékoli stíhání složek zapojených do protiteroristických operací závisí na správním povolení. Podle názoru Human Rights Watch tak zákon uděluje bezpečnostním složkám imunitu za porušování práv, kterých se v nedávných operacích na jihovýchodě dopustily. Zpráva cituje též vyjádření Výboru OSN proti mučení z dubna 2016, podle něhož z četných důvěryhodných zpráv vyplývá, že se státní orgány „*dopouštějí mučení a špatného zacházení se zadržnými v rámci reakcí na domnělé a údajné hrozby bezpečnosti v jihovýchodní části země*“.

[49] Obdobně zpráva Amnesty International konstatuje, že v roce 2016 pokračovaly ozbrojené střety mezi PKK a vládními silami, hlavně na kurdské východě a jihovýchodě státu. Vláda nahradila volené starosty v 53 samosprávách vládními zmocněnci. Vedle mnoha místních představitelů bylo vzato do vazby též 9 členů parlamentu z kurdské strany HDP. V říjnu 2016 byl na základě exekutivního dekretu nastálo uzavřen převážně kurdský deník *Özgür Gündem*, stejně jako další hlavní kurdsky orientovaná celostátní média. Podle zprávy došlo v roce 2016 k nárůstu případů mučení a špatného zacházení v policejních vazbách v oblastech jihovýchodního Turecka, kde byl vyhlášen zákaz vycházení. Vyšetřování těchto zneužívání práv bylo neefektivní. 42 osob zadržovaných v Nusaybinu v květnu 2016 po střetech mezi jednotlivci spojenými s PKK a státními silami bylo zbito a vystaveno špatnému zacházení v policejní vazbě. Členové skupiny, která zahrnovala dospělé i děti, dostali přes hlavu pytle a byli mláceni během policejního výslechu a nebyl jim umožněn přístup ke zdravotní péči odpovídající jejich zraněním.

[50] Zpráva dále pokračuje: „*Do června 2016 bezpečnostní síly provedly bezpečnostní operace proti ozbrojeným jednotlivcům spojeným s PKK, kteří vykopali zákopy a vztyčili bariéry v městských oblastech jihovýchodního Turecka. Vládní využívání rozšířených 24 hodinových zákazů vycházení a celkový zákaz opouštět domovy kombinovaný s přítomností těžkých zbraní včetně tanků v lidnatých oblastech bylo disproportionální*“.

a zneužívající odpovědi na bezpečnostní problém a mohlo se rovnat kolektivnímu trestu. Důkazy naznačují, že bezpečnostní síly používaly taktiku střelby pro zabití vůči neozbrojeným občanům a zároveň široce uplatňované nucené vysídlování.“ Z oblastí na jihovýchodě Turecka byly podle zprávy vysídleny stovky tisíc lidí. Zavedení zákazu vycházení po varování pouze několik hodin předem donutilo lidi odejít pouze s malým, pokud nějakým, majetkem. V mnoha případech nebyly vysídlené osoby schopny uplatnit svá sociální a ekonomická práva jako právo na odpovídající ubytování a vzdělání. Byla jim nabídnuta neadekvátní kompenzace za ztrátu majetku a živobytí. Jejich právo na návrat bylo vážně ohroženo vysokou mírou destrukce a oznámením, že projekty renovace pravděpodobně vyloučí dřívější obyvatele. Zpráva se také, obdobně jako informace Human Rights Watch, zmiňuje o vojenských operacích Turecka v sousední Sýrii, případně v Iráku, kde působí kurdské ozbrojené skupiny, jež mají být spojeny s PKK. Zpráva dále hovoří o přetrvávající kultuře beztrestnosti zneužívání práv bezpečnostními silami a uvádí konkrétní případy úmrtí, resp. zabití osob v tureckém Kurdistanu, které nebyly uspokojivě vyšetřeny.

[51] I na pozadí těchto zpráv, které žalovaný, ač byly součástí správního spisu, zcela ignoroval, a uvedená, nanejvýš relevantní zjištění do svých úvah o situaci v zemi původu vůbec nezahrnul, natož aby se s nimi vypořádal, je zřejmé, že přístup tureckých ozbrojených sil vůči stěžovateli není vůbec individuálním ani lokálním excesem, ale naopak odpovídá celkové politice tureckého režimu jak před pokusem o převrat, tak tím spíše po něm, vůči převážně kurdskému obyvatelstvu jihovýchodní části Turecka, resp. přinejmenším vůči těm osobám kurdské národnosti, které turecké ozbrojené síly podezřívají ze spolupráce s PKK či alespoň z jeho podpory, což je vytýkáno i stěžovateli. Obdobně je z analyzovaných zpráv zřejmé, že vyhlídky stěžovatele na ochranu proti mučení a špatnému zacházení ze strany ozbrojených složek v poměrech současné turecké justice jsou iluzorní už jen vzhledem ke zjevně omezené nezávislosti soudů a jejich zahlcenosti způsobené jejich personálním oslabením a započítáním tisíců trestních stíhání v souvislosti s pokusem o převrat. Citované zprávy navíc přímo hovoří o kultuře beztrestnosti zneužívání práv bezpečnostními silami, která je v Turecku zakořeněna, a uvádějí, že vyšetřování případů mučení v policejních vazbách na jihovýchodě Turecka nebylo efektivní.

[52] Různými aspekty sběru a hodnocení adresných informací o zemi původu se zabýval Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016 – 87, a ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36. Obdobně jako v tehdy posuzovaných případech i v nynější věci jsou úvahy žalovaného, resp. krajského soudu v daném kontextu už s ohledem na shromážděné informace o zemi původu nedostatečné, resp. v řadě závěrů shromážděným informacím o zemi původu zcela zásadně odporují. Žalovaný dle Nejvyššího správního soudu nedostál nejen své povinnosti [srov. rozložení důkazního břemene mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán dle čl. 4 kvalifikační směrnice a čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice, které koresponduje rovněž i s dřívější judikaturou Nejvyššího správního soudu k této otázce – viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 214/2004 – 45, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 – 58, a zejména ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS] obstatat dostatečně aktuální, přesné a adresné informace o zemi původu, jež by se týkaly situace kurdské menšiny v Turecku, ale zejména ty, byť i stručné informace o zemi původu, které ve správním spise k posuzovaným otázkám shromáždil, zcela nedostatečně, nesprávně a neobjektivně vyhodnotil.

[53] Nesprávně byla zhodnocena i otázka, zda k pronásledování stěžovatele vedly azylově relevantní důvody [viz § 12 písm. b) zákona o azylu a čl. 9 odst. 3 a čl. 10 kvalifikační směrnice]. Pojem politických názorů, jejichž zastávání se v posuzované věci nabízí jako relevantní důvod pronásledování stěžovatele na prvním místě, zahrnuje podle čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice „*zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotýčných názorů, myšlenek nebo*

pokračování

*přesvědčení jednat*⁴. Navíc zastávání politických názorů není, stejně jako ostatní možné důvody pronásledování, v azylovém právu vymezeno jako objektivní kategorie, rozhodující vždy je, zda jsou určité znaky či projevy, v daném případě tedy určité politické názory, žadateli připisovány původci pronásledování (k tomu srov. čl. 10 odst. 2 kvalifikační směrnice, resp. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67). Jinými slovy, ani v nyní posuzované věci není pro posouzení otázky existence kauzálního nexu mezi pronásledováním a jeho azylově relevantními důvody rozhodující, zda stěžovatel skutečně je členem či sympatizantem PKK, nebo zda se tak sám cítí, ale to, zda ho takto vnímají původci pronásledování.

[54] Okolnosti, za jakých byl stěžovatel pronásledován příslušníky turecké armády, zejména skutečnost, že jej obviňovali ze spolupráce s PKK a nutili jej mučením prozradit informace o činnosti této organizace, svědčí o tom, že stěžovatele považují přinejmenším za jejího podporovatele. Rovněž skutečnost, že stěžovatelův bratr byl aktivním bojovníkem PKK, který byl z tohoto důvodu tureckými ozbrojenými silami zabit, není nevýznamná, jak uvádí žalovaný, neboť, jak vyplývá již z výše analyzovaných informací o zemi původu, jedná se o skutečnost výrazně zvyšující pravděpodobnost, že stěžovatel by byl v případě návratu do země původu vystaven pronásledování.

[55] V případě stěžovatele navíc pronásledování z důvodu zastávání politických názorů úzce souvisí s dalším důvodem pronásledování, kterým je stěžovatelova národnost, tedy příslušnost ke kurdskému etniku. Závěry o tom, jak žalovaný v této otázce nakládal již jen s informacemi o zemi původu, které sám obstaral a učinil současný spis, jsou obsaženy výše. Žalovaný nepochopitelně vycházel převážně z výňatků ze zprávy britského ministerstva vnitra, které navíc neobjektivně (selektivně) interpretoval a mj. pominul, že jím citované pasáže byly aktualizovány dne 12. 2. 2016, tedy několik měsíců před pokusem o převrat, který proběhl ve dnech 15. – 16. 7. 2016, přičemž reakce tureckého režimu na tento pokus přinesla další dramatické zhoršení celkového stavu lidských práv v Turecku, včetně zacházení s kurdskou menšinou. K významu této události se Nejvyšší správní soud vyjádřil v již citovaném rozsudku ze dne 20. 12. 2017, č. j. 10 Azs 310/2017 – 56, když konstatoval, že „[ž]alovaný se nemůže bez dalšího spokojit s periodicky vydávanými zprávami, které nijak nepromítají události zásadního charakteru, nota bene pokud je obecně známo, že v Turecku došlo k pokusu o státní převrat, který má dramatický dopad na úroveň ochrany lidských práv“. Tento vývoj naopak reflektují zprávy Amnesty International a Human Rights Watch z počátku roku 2017, které však žalovaný sice zařadil do správního spisu, ale při svých úvahách je zcela ignoroval, přestože jde o nejaktuálnější informace o zemi původu, které obstaral.

[56] Nedostatečně byla posouzena a odůvodněna rovněž otázka, zda lze předpokládat, že by stěžovatel mohl nalézt účinnou vnitrostátní ochranu před pronásledováním v jiné části země původu. Dle § 2 odst. 7 zákona o azylu „*pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brožilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu*“. Citované ustanovení v zásadě odpovídá čl. 8 odst. 1 kvalifikační směrnice, ovšem zákonodárce již opomněl promítnout do zákona o azylu odstavce 2 téhož ustanovení kvalifikační směrnice, který zní: „*Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nebroží reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přiblíží-li členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.*“

[57] Důkazní břemeno ohledně toho, zda skutečně jsou splněny veškeré podmínky pro využití vnitrostátní ochrany, resp. „alternativy vnitřního útěku“, tedy nese plně správní orgán, jehož povinností je v první řadě si i k posouzení této otázky obstarat dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu a ty rovněž řádně vyhodnotit. V rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[p]ři posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení ... V této souvislosti se rozhodovací orgán musí zabývat zejména dostupností vnitřní ochrany, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. poblaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení“. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74, pak vyplývá, že „při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újme v původní oblasti; (3) zda žadateli nebrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele“.

[58] V posuzované věci žalovaný především zcela nedostatečně zhodnotil účinnost vnitřního přesídlení stěžovatele, tedy otázku, zda by stěžovatel tímto přesídlením z tureckého Kurdistanu do jiné části země původu skutečně unikl pronásledování, resp. skutečnému nebezpečí vážné újmy, či před ním našel účinnou ochranu. Žalovaný pouze konstatoval, že na jiných místech vlasti stěžovatel žádným problémům nečelil. Vzhledem k tomu, že na jiném místě vlasti (v Istanbulu) pobýval stěžovatel dle své nezpochybněné výpovědi pouze v souvislosti s výkonem základní vojenské služby, nelze z této jeho zkušenosti dovozovat účinnost případného vnitřního přesídlení, neboť to, že se stěžovatel nezmínil o tom, že by byl po dobu vojenské služby obětí pronásledování, resp. špatného zacházení, mohlo být zapříčiněno mimo jiné i tím, že byl tehdy okolím vnímán zcela jinak, než ve svém běžném životě, neboť byl toho času vojákem, nikoliv civilistou kurdské národnosti, kterého úřady pravděpodobně evidují jako blízkého příbuzného někdejšího aktivního bojovníka PKK. Jakákoliv reálná úvaha nad rámcem pouhých spekulací, jež by se opírala v daném ohledu o relevantní informace o zemi původu k řešení otázky, zda by stěžovatel našel účinnou ochranu před pronásledováním, resp. vážnou újmu v jiné části země původu, než odkud pochází (např. v Istanbulu), v rozhodnutí žalovaného i krajského soudu chybí.

[59] Navíc, jak již bylo konstatováno, při posuzování eventuality vnitrostátní ochrany v jiné části země původu musí být kladen důraz mj. na reálnost dané možnosti a její faktickou proveditelnost. Žalovaný i krajský soud se omezili na konstatování, že přesídlení stěžovatele je možné, neboť mu v tom nebrání žádné právní překážky, je mladý a již dříve pobýval v jiných částech Turecka. Vzhledem k tomu, že ze spisu není patrné, že by stěžovatel pobýval mimo vesnici, kde žije jeho rodina, jindy než při výkonu vojenské služby, lze mít za to, že žalovaný své závěry založil právě pouze na této skutečnosti. Krajský soud ani žalovaný se dostatečně nezabývali otázkou, zda je vnitřní přesídlení žadatele možné nejen po právní, ale i po faktické stránce. Výkon vojenské služby spojený s dočasným opuštěním bydliště lze jen stěží považovat za skutečnost dokládající, že stěžovatel mohl využít alternativy vnitřního přesídlení, neboť v době výkonu vojenské služby měl stěžovatel zajištěny základní životní potřeby, jako je bydlení a obživa. Žalovaný se otázkou zajištění těchto podmínek v případě přesídlení stěžovatele vůbec nezabýval, nebral v úvahu dosažené vzdělání stěžovatele (pět tříd základní školy) ani s tím související otázku, jaké by byly skutečné možnosti ekonomického uplatnění stěžovatele např. v Istanbulu či v jiných ekonomicky vyspělých regionech Turecka za situace, kdy stěžovatel v tureckém Kurdistanu pracoval jako pastevec dobytka na rodinné farmě. Stejně tak nebyl zhodnocen vliv případného přesídlení stěžovatele na jeho soukromý a rodinný život, ani eventuelní možnost přesídlení celé

pokračování

jeho rodiny (stěžovatel žil dle své výpovědi ve vesnici X, poblíž města Mardin na jihovýchodě Turecka s otcem, matkou, bratry a sestrami).

[60] Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu bude doplňková ochrana udělena cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do země původu, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (definované v odst. 2 citovaného ustanovení) a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany země původu [k tomu srov. též podmínky udělení doplňkové ochrany dle čl. 2 písm. f) a čl. 15 kvalifikační směrnice]. Ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu pak definuje, co je považováno za vážnou újmu.

[61] Udělení doplňkové ochrany by u žadatele mohlo přicházet v úvahu zejména tehdy, pokud by bylo prokázáno, že mu v zemi původu, resp. v souvislosti s návratem do země původu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a zároveň by nebyla prokázána dostatečná souvislost mezi působením této újmy a důvody pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Je ovšem nutno podotknout, že hlavní důvod, který uváděl stěžovatel ve své žádosti, tedy hrozba příkoří spojená s jeho skutečnými či jemu připisovanými politickými názory a s jeho národností, směřuje přednostně k udělení azylu, a nikoliv doplňkové ochrany, neboť souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování, jak již bylo vysvětleno, je v tomto případě zjevná.

[62] Pouze pro úplnost tedy Nejvyšší správní soud konstatuje, že pokud jde o skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. a), b) nebo c) zákona o azylu, tedy uložení nebo vykonání trestu smrti, resp. popravy či jiného úmyslného zabití, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání stěžovatele nebo vážné ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu, trpí rozhodnutí žalovaného a jemu předcházející řízení obdobnými nedostatky jako v případě hodnocení podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy vedle nedostatku dostatečně aktuálních, relevantních a adresných informací o zemi původu, především nedostatkem řádného a objektivního vyhodnocení těch informací, které obstarány byly.

[63] Nad rámec výše uvedeného lze pouze doplnit, že pro posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. a) zákona o azylu žalovaný vycházel z překladů vybraných částí informace Amnesty International z dubna 2016 Rozsudky smrti a popravy v roce 2015, která je prostým výčtem států, které zrušily a které nadále uplatňují trest smrti, přičemž podle tohoto seznamu byl trest smrti v Turecku zrušen pro všechny trestné činy. Žalovaný se však vůbec nezabýval hrozbou mimosoudní popravy či jiného úmyslného zabití stěžovatele ze strany potenciálních původců takového druhu vážné újmy, který dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. již výše citovaný rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74), rovněž spadá pod § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu, resp. čl. 15 písm. a) kvalifikační směrnice (české znění tohoto ustanovení směrnice bylo v roce 2017 po vzoru jiných jazykových verzí opraveno tak, že zahrnuje i popravu). Přitom, jak již bylo konstatováno, informace o zemi původu, které obstaral sám žalovaný, uvádějí konkrétní případy úmrtí, resp. zabití osob v tureckém Kurdistánu, u nichž existuje podezření, že je zapříčinily turecké bezpečnostní složky, a které nebyly uspokojivě vyšetřeny. O relativně častém výskytu těchto případů v tureckém Kurdistánu svědčí též bohatá judikatura Evropského soudu pro lidská práva konstatující u řady stížností porušení čl. 2 Úmluvy, tedy práva na život, ze strany Turecka, a to nejen u úmrtí osob omezených tureckými orgány na svobodě a úmrtí rovněž civilních osob při provádění bezpečnostních operací v daném regionu, ale též přímo u případů zmizení osob, kde absentovalo věrohodné vysvětlení tureckých orgánů, co se s těmito lidmi stalo (viz např. rozsudek ESLP ze dne 2. 8. 2005, *Taniş a další proti Turecku*, stížnost č. 65899/01).

[64] Pokud jde o skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 15 písm. b) kvalifikační směrnice, již bylo konstatováno, že stěžovatel se dle své výpovědi, jejíž hodnověrnost dosud nebyla žalovaným ani krajským soudem zpochybněna, stal opakovaně obětí násilí ze strany příslušníků turecké armády, která nepochybně dosahuje intenzity nejhorší formy špatného zacházení rozporné s čl. 3 Úmluvy, konkrétně mučení, přičemž žalovaný ani krajský soud dosud neuvedli žádné přesvědčivé důvody, proč by stěžovateli nemělo skutečné nebezpečí této formy vážné újmy hrozit i v budoucnu. V podrobnostech soud odkazuje na již výše uvedené závěry.

[65] Zcela nepochopitelné jsou závěry žalovaného, potažmo krajského soudu, ohledně otázky, zda by stěžovateli v případě návratu do země původu a konkrétně do tureckého Kurdistánu, odkud pochází, hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu [resp. dle čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice], tedy vážné ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu. Jak Nejvyšší správní soud konstatoval v již zmiňovaném rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 – 36, „*nezbytnou podmínkou udělení tohoto typu doplňkové ochrany je dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vycházející z judikatury Soudního dvora EU i Evropského soudu pro lidská práva (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS) existence mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, jež definici vymezil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 30. ledna 2014, Diakité, C-285/12, ECLI:EU:C:2014:39, a dále žadatelé musí v důsledku takového konfliktu prožít vážná újma v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu válečného násilí. V situacích tzv. totálního konfliktu broží vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území této země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá na území, z něhož žadatel pochází, charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel „prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on“.* Kvalifikační směrnici se v citovaném rozsudku rozumí původní směrnice 2004/83/ES, kterou nyní nová kvalifikační směrnice nahradila, ovšem citované závěry tohoto rozsudku Nejvyššího správního soudu přijaté v návaznosti na rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 17. února 2009, Elgafaji, C-465/07, ECLI:EU:C:2009:94 (a v něm popsany tzv. „sliding scale concept“) jsou s ohledem na shodnou právní úpravu plně použitelné i za účinnosti nové kvalifikační směrnice.“

[66] K otázce existence ozbrojeného konfliktu v zemi původu žalovaný pouze uvedl, že připouští, že ve východních oblastech Turecka existuje stav zvýšeného napětí a vojenské aktivity, zcela jistě se však nejedná o vnitřní ozbrojený konflikt, či přímo válečný stav. Tento závěr je však opět nejen nepodložený, ale naopak je v příkrém rozporu s informacemi o zemi původu obsaženými ve spise.

[67] Řada informací o bezpečnostní situaci na jihovýchodě Turecka, jak vyplývají ze samotných zpráv obstaraných žalovaným, již byla zmíněna výše. Lze pouze připomenout, že dle informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 7. 11. 2016, č. j. MV-131615-1/OAM-2016, v jihovýchodní části Turecka „*probíhá v podstatě partyzánská válka PKK s tureckými ozbrojenými a bezpečnostními složkami. Přesto, že se turecké vládě podařilo militanty PKK porazit ve městech, akce neutichly a přesunuly se na venkov. PKK spíše své útoky po pokusu o puč 15. 7. zintenzivnilo a zklidnění situace nepřispěly ani úspěšné vojenské aktivity FSA podporované TR armádou na severu Sýrie. PKK útočí formou přepadů (včetně pumových) vládních bezpečnostních objektů ... Přesto, že objekty útoků jsou necivilní povahy, dochází při nich také k obětem (zejména formou poranění) na straně obyčejných občanů“.* Ve výroční zprávě

pokračování

Human Rights Watch je popis situace na jihovýchodě Turecka následující: „*Intenzivní bezpečnostní operace v období od ledna do května ve městech na jihovýchodě, kde byly opevněny městské milice napojené na PKK, vysídly ze svých domovů až 400 000 obyvatel. V těžkých bojích zabily stovky obyvatel, policistů, vojáků a bojovníků napojených na PKK. Útoky bezpečnostních složek v Cizre si vyžádaly život a zranění neozbrojených obyvatel včetně dětí a zničily domovy civilistů. Okolnosti, při nichž zabily asi 130 zraněných bojovníků a neozbrojených aktivistů skrývajících se na třech základnách obklíčených bezpečnostními složkami, stát nikdy nevyšetřil, ani řádně nevyšetřil. Během bezpečnostních operací po dobu několika měsíců platil v Cizre, okolních městech a sousedství celoplošný zákaz vycházení, což bránilo v přístupu novinářům a vyšetřovatelům z oblasti lidských práv. Orgány zničily rozsáhlé oblasti většiny kurdských měst Diyarbakır, Şırnak, Nusaybin a Yüksekova. V červnu vláda představila právní úpravu, díky které by jakékoliv stíhání vojenských či veřejných orgánů včetně policie zapojených do kontrateroristických operací záviselo na správním povolení. Zákon tak uděluje bezpečnostním složkám imunitu za porušování práv, kterého se v nedávných operacích na jihovýchodě dopustily, což je v rozporu se závazkem Turecka taková porušení vyšetřit.*“ Tyto a další ve spisu obsažené informace o zemi původu svědčí o tom, že na jihovýchodě Turecka probíhá značně intenzivní vnitrostátní ozbrojený konflikt (s případnou mezinárodní dimenzí v podobě tvrzeného zapojení kurdských milic operujících v sousedních regionech Sýrie a Iráku, jímž Turecko odůvodňuje své rozsáhlé vojenské operace na těchto územích) mezi tamními ozbrojenými silami a PKK, který ohrožuje životy a zdraví civilního obyvatelstva.

[68] Významnou skutečností je rovněž to, že, jak bylo uvedeno výše, stěžovatel sám již dříve utrpěl vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Vesnice, v níž stěžovatel pobýval, leží přímo v oblasti, v níž popsán konflikt probíhá, vzdušnou čarou zhruba 55 km od Nusaybinu a 75 km od Diyarbakıru. Současně lze mít za to, že skutečnost, že stěžovatel je kurdské národnosti a že jeho bratr byl aktivním bojovníkem PKK, který v souvislosti s tím přišel o život, zvyšuje pravděpodobnost, že se terčem násilí opětovně stane právě on.

[69] Tyto informace tedy měli žalovaný i krajský soud k dispozici, přesto je v podstatě ignorovali, resp. vypořádali se s nimi jen výše uvedeným nesprávným a zcela nedostačujícím způsobem. Žalovaný nehodnotil, jaké jsou důsledky popsání ozbrojeného konfliktu pro civilní obyvatelstvo v daném regionu obecně, a dále konkrétně, jaké hrozby by z toho vyplývaly pro stěžovatele vzhledem k jeho již popsáním osobním charakteristikám.

[70] Pokud jde o případnou možnost stěžovatele uniknout skutečnému nebezpečí vážné újmy vnitřním přesídlením do jiného regionu země původu, platí ohledně deficitů rozhodnutí žalovaného i krajského soudu při posouzení této otázky již výše uvedené k obdobné otázce vnitrostátní ochrany před pronásledováním.

[71] V závěru svého rozhodnutí se žalovaný pozastavuje nad stěžovatelovými sympatiemi k PKK, která figuruje na seznamu teroristických organizací vytvořeném Evropskou unií, a tuto okolnost zmiňuje v rámci své argumentace i krajský soud. Tato skutečnost, tedy deklarované sympatie stěžovatele k PKK, je však sama o sobě pro posouzení nároku stěžovatele na mezinárodní ochranu irelevantní. Je jistě pravdou, že i z informací o zemi původu shromážděných žalovaným vyplývá, že PKK používá také nelegitimní prostředky odporu proti tureckému režimu a sama se dopouští závažného porušování lidských práv, mj. formou teroristických útoků postihujících rovněž civilní obyvatelstvo. Tureckým úřadům, soudům a bezpečnostním složkám jistě přísluší právo postupovat proti pachatelům takových útoků legitimními prostředky, které by byly v souladu nejen s vnitrostátním právem, ale i s mezinárodními závazky Turecké republiky. Za takový legitimní postup vůči žádné osobě však rozhodně nelze považovat mučení, jemuž byl vystaven stěžovatel, který je navíc dle své výpovědi pouhým sympatizantem, nikoliv aktivním podporovatelem či dokonce bojovníkem PKK.

[72] Jiná situace by byla, pokud by v řízení vyšla najevo přímá či nepřímá účast stěžovatele na teroristických či jiných násilných akcích PKK, případně jeho aktivní podpora těmto aktivitám. Na takové jednání by dle konkrétních okolností mohla dopadat některá (či vícero) z vylučujících klauzulí dle § 15 odst. 1 a 2, resp. § 15a odst. 1 a 2 zákona o azylu, jež v zásadě odpovídají čl. 12 odst. 2 (a obdobně čl. 1F Úmluvy o právním postavení uprchlíků, tj. Ženevské úmluvy) a odst. 3 a čl. 17 odst. 1 a 2 kvalifikační směrnice.

[73] Podle čl. 1F Ženevské úmluvy „*[u]stanovení této úmluvy se nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody se domnívat, že a) se dopustila zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech; b) se dopustila vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík; c) je vinna činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Spojených národů*“. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice „*[s]tátní příslušníci třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou vyloučeni z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že a) se dopustili zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech; b) se dopustili vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byli uznáni uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě příznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem; c) jsou vinní činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v článcích 1 a 2 Charty OSN*“. Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice dále stanoví, že „*[o]dstavec 2 se vztahuje též na osoby, které podněcují k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání jinak účastní*“. Podle § 15 odst. 1 zákona o azylu „*[a]zyl nelze udělit, je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech, b) se dopustil před vydáním rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany vážného nepolitického zločinu nebo zvláště krutého činu, i když byl údajně spáchán s politickým cílem, mimo území, nebo c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů*“. Po vzoru ustanovení kvalifikační směrnice rovněž § 15 odst. 2 zákona o azylu stanoví, že „*[n]a cizince, který podněcuje ke spáchání činů uvedených v odstavci 1 nebo se na jejich spáchání účastní, se odstavec 1 vztahuje obdobně*“.

[74] Důvody vyloučení žadatele z postavení beneficiáře doplňkové ochrany dle § 15a odst. 1 a 2 zákona o azylu, resp. čl. 17 odst. 1 a 2 kvalifikační směrnice se shodují s citovanými důvody vyloučení z postavení uprchlíka, pouze s tím rozdílem, že důvodem vyloučení má být jakýkoli vážný zločin, bez ohledu na to, zda je politického či nepolitického charakteru, a bez jakýchkoli omezení co do místa a času jeho spáchání, a dále je jedním ze zvláštních důvodů vyloučení z doplňkové ochrany skutečnost, že žadatel představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu, ve kterém se nachází [dle nesprávné transpozice v § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu pouze pro bezpečnost státu].

[75] Pokud by tedy existovaly závažné důvody se domnívat, že se stěžovatel dopustil výše uvedených činů, na něž by zároveň dopadaly citované vylučující klauzule dle § 15 i § 15a zákona o azylu, či se na páčání takových činů účastnil nebo k nim podněcoval, musel by být jako osoba, jež z důvodu takového zavrženíhodného jednání není hodna mezinárodní ochrany, z obou základních forem mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu obligatorně, nikoliv na základě uvážení žalovaného (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2016, č. j. 4 Azs 33/2016 – 48), vyloučen.

[76] V rozsudku ze dne 9. 11. 2010, *B a D*, C-57/09 a C-101/09, ECLI:EU:C:2009:285, se velký senát Soudního dvora Evropské unie zabýval předběžnými otázkami, které položil německý Spolkový správní soud právě ve dvou věcech tureckých občanů kurdské národnosti, kteří jinak naplňovali definici uprchlíka, ovšem připadalo u nich v úvahu použití vylučujících klauzulí pro jejich dřívější účast na činnosti či pro jejich podporu kurdských subjektů v Turecku,

pokračování

kteřé byly uvedeny na unijním seznamu teroristických organizací. Velký senát Soudního dvora přitom konstatoval: „[V]yloučení osoby, která příslušela k organizaci používající teroristické metody, z postavení uprchlíka je podmíněno individuálním přezkumem konkrétních skutečností, který umožňuje posoudit, zda existují závažné důvody se domnívat, že se tato osoba v rámci svých činností uvnitř této organizace dopustila vážného nepolitického zločinu nebo je vinna činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů, nebo že podněcovala k páčání takového zločinu nebo takových činů nebo se na jejich páčání jinak účastnila ve smyslu čl. 12 odst. 3 směrnice. Aby mohla být konstatována existence důvodů vyloučení uvedených v písmenech b) a c) čl. 12 odst. 2 směrnice, je důležité, aby bylo možné vzhledem k míře dokazování vyžadované uvedeným odstavcem 2 přičíst dotyčné osobě spoluodpovědnost za činy, kterých se dotčená organizace dopustila v době, kdy byla jejím členem. Tato osobní odpovědnost musí být posuzována s ohledem jak na objektivní, tak i subjektivní kritéria. Příslušný orgán musí za tímto účelem zejména přezkoumat úlohu, kterou dotyčná osoba skutečně hrála při páčání dotčených činů, její postavení uvnitř organizace, míru znalostí, které měla nebo měla mít o činnostech této organizace, případný nátlak, kterému byla podrobena, nebo jiné faktory, které mohly ovlivnit její jednání. Orgán, který při tomto přezkumu zjistí, že dotyčná osoba, jako D, zastávala významnou pozici v organizaci používající teroristické metody, může předpokládat, že tato osoba má osobní odpovědnost za činy, kterých se dopustila tato organizace v rozhodném období, ale je nicméně nezbytné přezkoumat všechny relevantní okolnosti dříve, než může být přijato rozhodnutí o vyloučení uvedené osoby z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice.“

[77] Velký senát Soudního dvora uzavřel, že „skutečnost, že osoba příslušela k organizaci zapsané na seznamu tvořícím přílohu společného postoje 2001/931 z důvodu jejího zapojení do teroristických činů a aktivně podporovala ozbrojený boj této organizace, automaticky nepředstavuje závažný důvod se domnívat, že se tato osoba dopustila „vážného nepolitického zločinu“ nebo „činů, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.“... Konstatování v takovém kontextu, že existují závažné důvody se domnívat, že se osoba dopustila takového zločinu nebo je vinna takovými činy, je podmíněno posouzením konkrétních skutečností případ od případu za účelem určení, zda činy, kterých se dopustila dotyčná organizace, splňují podmínky stanovené uvedenými ustanoveními a zda osobní odpovědnost za uskutečnění těchto činů může být vzhledem k míře dokazování vyžadované uvedeným čl. 12 odst. 2 [kvalifikační směrnice] přičtena dotyčné osobě.“

[78] Uvedenými otázkami podmínek vyloučení člena či podporovatele teroristické organizace či skupiny z mezinárodní ochrany se velký senát Soudního dvora dále zabýval v rozsudku ze dne 31. 1. 2017, *Lounani*, C-573/14, ECLI:EU:C:2017:71, přičemž k vylučující klauzuli dle čl. 12 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice zdůraznil, že pojem „činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN“ se neomezuje jen na skutečné pachatele teroristických činů, ale „může se vztahovat i na jednotlivce, kteří jsou zapojeni do činností náboru, plánování, přepravy nebo vybavování osob, které cestují do jiného státu, než je stát jejich trvalého bydliště nebo státní příslušnosti, zejména za účelem páčání, plánování nebo přípravy teroristických činů“. V uvedené věci velký senát Soudního dvora uzavřel, že „v rámci okolností, jež je třeba zohlednit, je nutno podotknout, že předkládací rozhodnutí uvádí, že M. Lounani byl řídicím členem teroristické skupiny mezinárodního rozměru, která byla dne 10. října 2002 zapsána na seznam Spojených národů uvádějící některé osoby a subjekty, na něž se vztahují sankce, a na tomto seznamu zůstala zapsána i po jeho aktualizaci. Jeho činnosti spočívající v poskytování logistické podpory činnostem této skupiny mají mezinárodní rozměr, neboť se podílel na padělání cestovních dokladů a pomáhal dobrovolníkům, kteří chtěli odcestovat do Iráku. Takovéto činy mohou být důvodem k vyloučení z postavení uprchlíka“. Přitom „skutečnost, že M. Lounani byl soudy členského státu odsouzen za účast na činnostech teroristické skupiny a toto odsouzení se stalo konečným, je při individuálním posuzování, které musí provést příslušný orgán, obzvláště důležitá“.

[79] Nic obdobného ovšem prozatím z azylového příběhu stěžovatele nevyplývalo. Stěžovatel se v rámci pohovoru se správním orgánem přiznal k tomu, že s PKK sympatizuje, neboť má za to, že je jediným subjektem, který Kurdy brání a koná v jejich prospěch. Zároveň vypověděl, že se účastnil některých shromáždění organizovaných PKK, zejména ve své vesnici, avšak popřel, že by on sám, či kdokoli další z jeho rodiny, byl i nyní bojovníkem PKK tak jako

jeho bratr dříve, než byl tureckými vojáky před 15 lety zabit. V situaci, kterou stěžovatel popisoval, měl dle svých slov dvě možnosti, buď odjet do Evropy, nebo se přidat k bojovníkům PKK. Zvolil tedy možnost první.

[80] Jak vyplývá z citované judikatury Soudního dvora a jak potvrdil rovněž Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 – 136, důkazní břemeno k prokázání skutečností zakládajících důvodné podezření, resp. závažné důvody se domnívat, že se na žadatele vztahuje některá z vylučujících klauzulí, nese v plném rozsahu správní orgán. Žalovaný však ve správním řízení dosud nezjistil nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že se na stěžovatele vztahuje některá z vylučujících klauzulí, přičemž této otázce se žalovaný ve svém rozhodnutí vůbec nevěnoval. Za takových okolností však nemá ani smysl argumentovat tím, že stěžovatel během pohovoru vyjádřil své sympatie k PKK.

[81] Ve všech těchto otázkách tedy Nejvyšší správní soud shledal námitky stěžovatele poukazující, byť převážně v obecné rovině, na nedostatečné zjištění skutkového stavu žalovaným, resp. na nesprávné skutkové závěry žalovaného i krajského soudu ve vztahu k posouzení nároku stěžovatele na mezinárodní ochranu opodstatněnými.

IV.

Závěr a náklady řízení

[82] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2017, č. j. OAM-785/ZA-ZA11-ZA17-2016, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[83] V dalším řízení je žalovaný dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku. Tento závazný právní názor lze ve stručnosti shrnout tak, že pokud budou i nadále splněny veškeré podmínky pro meritorní rozhodnutí žalovaného a pokud žalovaný zásadním způsobem nezpochybní hodnověrnost výpovědi stěžovatele ohledně jeho azylového příběhu, dále pokud žalovaný nezjistí či v řízení nevyvstanou okolnosti, pro něž by bylo třeba stěžovatele vyloučit z mezinárodní ochrany (čemuž prozatím nic nenasvědčuje), či pokud na podkladě věrohodných, objektivních, přesných a aktuálních informací o zemi původu žalovaný nedoloží a z hlediska všech výše uvedených aspektů řádně nezdůvodní, že pro stěžovatele existuje reálná možnost vnitrostátní ochrany v jiné části Turecka, než ze které pochází, resp. pokud nevyvstanou a žalovaný řádně nedoloží nové okolnosti, které by zásadně měnily skutkové závěry přijaté Nejvyšším správním soudem zejména k situaci v zemi původu (čemuž rovněž prozatím nic nenasvědčuje), je žalovaný povinen udělit stěžovateli azyl dle § 12 zákona o azylu.

[84] Pokud tento závazný právní názor nebude žalovaným v plné míře respektován, nebude již příslušný krajský soud, potažmo Nejvyšší správní soud, oprávněn pouze rozhodnutí žalovaného z uvedeného důvodu znovu zrušit a věc mu znovu vrátit k dalšímu řízení. Takový „procesní pig-pong“, k němuž bohužel, jak je Nejvyššímu správnímu soudu známo z jeho úřední činnosti, docházelo a dochází v řadě jiných věcí mezinárodní ochrany, totiž dle názoru velkého senátu

pokračování

Soudního dvora vyjádřeného v jeho rozsudku ze dne 29. 7. 2019, *Torubarov*, C-556/17, ECLI:EU:C:2019:626, by zbavil žadatele o mezinárodní ochranu v jeho věci účinného opravného prostředku k soudu ve smyslu čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie. Velký senát Soudního dvora proto odpověděl na předběžnou otázku položenou maďarským soudem v obdobné situaci nerespektování závazného právního názoru soudu správním orgánem takto: „Článek 46 odst. 3 [procedurální] směrnice, ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, kdy soud prvního stupně po provedení úplného a ex nunc posouzení všech relevantních skutkových a právních okolností předložených žadatelem o mezinárodní ochranu konstatoval, že na základě kritérií stanovených v [kvalifikační] směrnici musí být tomuto žadateli taková ochrana přiznána z důvodu, kterého se dovolává na podporu své žádosti, ale kdy správní nebo kvařisoudní orgán následně přijme protichůdné rozhodnutí, aniž za tímto účelem prokáže, že nastaly nové okolnosti odůvodňující nové posouzení potřeby mezinárodní ochrany uvedeného žadatele, musí uvedený soud změnit toto rozhodnutí, které není v souladu s jeho předchozím rozsudkem, a nabrzdít jej svým vlastním rozhodnutím o žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž podle potřeby nepoužije vnitrostátní právní úpravu, která by mu takový postup zakazovala.“

[85] Správní soudy by tedy byly povinny v intencích uvedeného rozsudku velkého senátu Soudního dvora v takové situaci přímo udělit stěžovateli azyl dle § 12 zákona o azylu i přesto, že jim vnitrostátní právo takovou pravomoc nesvěřuje.

[86] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel neměl náklady se zaplacením soudních poplatků, neboť žadatel o mezinárodní ochranu je v soudních řízeních ve věcech mezinárodní ochrany od placení soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen.

[87] Stěžovatel však vynaložil náklady na právní zastoupení. V řízení před krajským soudem i v řízení před Nejvyšším správním soudem byl stěžovatel zastoupen advokátem JUDr. Denisem Mitrovičem. Proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[88] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3 x 3 100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby (ten sice stěžovatel jako úkon neuplatnil, nicméně ze spisu je zřejmé, že žaloba byla sepsána jeho právním zástupcem) a účast na jednání [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), v náhradě času promeškaného cestou na jednání dne 2. 2. 2018 (12 započatých půlhodin) ve výši 1200 Kč (§ 14 advokátního tarifu), a dále v náhradě cestovného za cestu k jednání a zpět v částce 3 145,086 Kč [ujeto 458 km, cena 6867 Kč/km jízdy vychází z průměrné spotřeby dle technického průkazu vozidla 9,4 l/100 km a z § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhlášky č. 463/2017 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, účinné pro rok 2018] a v náhradě parkovného v částce 120 Kč. Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před krajským soudem činí 14 665,086 Kč.

[89] Dále stěžovateli přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náhradu nákladů za převzetí a přípravu zastoupení v řízení o kasační stížnosti, které stěžovatel uplatnil jako druhý úkon v řízení před Nejvyšším správním soudem, nelze přiznat, neboť jeho právní zástupce převzal zastoupení již v řízení před krajským soudem, kde tento úkon i vykázal. Z povahy tohoto úkonu přitom vyplývá, že jej lze provést toliko jednou v průběhu řízení, přičemž řízení o kasační stížnosti je třeba pro tento účel vnímat jako jeden celek spolu s řízením o správní žalobě. Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem činí 3400 Kč.

[90] S ohledem na skutečnost, že zástupce doložil, že je plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o částku odpovídající této dani ve výši 3 793,668 Kč (21 % z částky 18 065,086 Kč).

[91] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 21 858,75 Kč. K jejímu uhrazení stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 31. ledna 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu